

Oproep aan geïnteresseerden: verkenningsteam voor Pilotprojecten Luwe Buurten

Bezorg het invulformulier vóór 18 december 2018, 18u

Het Team Vlaams Bouwmeester en Fietsberaad Vlaanderen willen een reeks Pilotprojecten Luwe Buurten opstarten. Een andere inrichting van de publieke ruimte kan stads- en woonwijken autolouwer en fietsvriendelijker maken, en creëert tegelijk meer ruimte voor groen, water, ontmoeting en spel. We zijn op zoek naar een verkenningsteam dat ons ondersteunt in het scherpstellen van de opgaven, het verzamelen van inspirerende voorbeelden en ontwerpconcepten, en het uitwerken van de procesaanpak voor de pilotprojecten.

Context

Het gemotoriseerd verkeer zet op verschillende manieren de leefkwaliteit van de Vlaming onder druk: geluidshinder en aantasting van de luchtkwaliteit, weinig waterinfiltratie als gevolg van verharding, hitte-eilanden, gebrek aan lichaamsbeweging, onveiligheidsgevoel op fietsroutes... Experts zijn het eens over de maatregelen die deze problemen kunnen ondervangen: de inrichting van de publieke ruimte in woonstraten (straten voor bestemmingsverkeer) en het aanpassen van de verkeerscirculatie kunnen een belangrijke rol spelen bij het realiseren van de *modal shift* naar trager en minder gemotoriseerd verkeer. In heel wat buurten krijgt de auto nog te veel ruimte toebedeeld, ondanks de hoge walkability-score. De beschikbare publieke ruimte (straten, pleinen...) in wijken is schaars en moet herverdeeld worden om meer plaats te bieden aan actieve mobiliteit (wandelen en fietsen), maar ook aan nieuwe opgaven zoals ontharding en vergroening, en voor water, ontmoeting en spel. Projecten als Curieuzeneuzen, FilterCaféFiltré en Straatvinken hebben de bevolking gesensibiliseerd. In de praktijk lijken beleidsmakers echter te botsen op weerstanden en gebrek aan draagvlak om de noodzakelijke maatregelen ook in effectief beleid om te zetten.

De maatregelen die experts voorstellen overtuigen misschien de beleidsmakers, maar missen overtuigingskracht in de fase waarin ook de burgers gehoord of betrokken worden. De klemtoon ligt nog te veel op 'wat moet verdwijnen' en te weinig op de winsten, de nieuwe kwaliteiten die in de plaats komen. Er is een gebrek aan positieve overtuigings- en verbeeldingskracht.

Het voorbije jaar werd daar in verschillende projecten en onderzoeken nochtans een aanzet toe gegeven. We denken onder meer aan Stratencusters (LABO RUIMTE ism Stad Antwerpen), Fix the Mix (Fietsberaad Vlaanderen) en experimenten in steden zoals Gent, Leuven en Brussel. Deze projecten leggen niet alleen de vinger op de wonde, maar wijzen ook op de maatschappelijke baten buiten de eigen scope van het project, in de hoop zo meer 'vraagvlak' voor de uitgewerkte beleidsvoorstellen uit te lokken. In workshops (in het kader van IABR / You Are Here) werd die aanpak positief beoordeeld, maar wat nog steeds ontbreekt zijn uitgevoerde voorbeeldprojecten, overtuigende methodieken of ontwerpen die beleidsmakers kunnen inzetten in de processen waarin zij aan het stuur zitten.

Pilotprojecten Luwe Buurten

Het traject dat het Team Vlaams Bouwmeester en Fietsberaad Vlaanderen samen willen opzetten heeft net dat als doel: lokale besturen ondersteunen in de realisatie van concrete Pilotprojecten Luwe Buurten. Hoe kunnen steden en gemeenten burgers mee activeren om hun ideale woonomgeving te verbeelden? Hoe zien zij de ideale wijk, straat, woning van de toekomst? Naar welke kwaliteiten streven zij in hun leefomgeving en hoe vertaalt zich dat in de publieke ruimte en

het mobiliteitsgebruik? Welke impact kan het hebben op de waarde van een wijk en woningen? Hoe kan het testen van een procesaanpak in een aantal pilotprojecten ook andere steden en gemeenten inspireren om aan de slag te gaan? Aan welke eisen moeten tijdelijke interventies voldoen om tot een definitieve heraanleg te komen? En waar moet ook het beleid op Vlaams niveau bijgestuurd worden om aan luwere buurten te bouwen?

Opdrachtgevers

De opdrachtgevers zijn het Team Vlaams Bouwmeester en Fietsberaad Vlaanderen. Voor meer informatie kan u terecht bij annelies.augustyns@vlaanderen.be

Opdracht

We willen in een eerste verkenningsfase op verschillende schaalniveaus inspirerende gerealiseerde voorbeelden uit binnen- en buitenland in kaart brengen, ontwerpconcepten van nieuwe straatprofielen uitwerken en de maatschappelijke baten van verkeersluwe en klimaatadaptieve wijken en straten bundelen in een inspirerende brochure. We willen voorstellen om ontwerpend onderzoek in te zetten, en mogelijke oplossingsrichtingen af te toetsen bij lokale besturen via een drietal workshops.

Het einddoel van dit inspiratietraject is een cahier waarin maatschappelijke baten van verkeersluwe en klimaatadaptieve wijken, straten en gebouwen op overtuigende wijze worden verbeeld én waarin methodieken en concepten worden aangereikt om burgers mee te krijgen. We willen ook dat het eindresultaat op twee manieren bruikbaar is:

1. Het moet voor betrokkenen (lokale besturen, experts, beleidsmakers, etc.) onmiddellijk inzetbaar zijn in bestaande processen.
2. Fietsberaad Vlaanderen en het Team Vlaams Bouwmeester zien dit ook als een voortraject om vervolgens geïntegreerde financieringsstromen te zoeken vanuit verschillende beleidsdomeinen en een oproep naar concrete pilotprojecten te ondersteunen.

Onderdelen van de opdracht

- inzichtelijk maken van de maatschappelijke winsten die verkeersluwe en klimaatadaptieve wijken en straten opleveren (op basis van eigen werk en andere onderzoeken)
- verzamelen van (uitgevoerde) referentieprojecten uit binnen- en buitenland
- verder scherpstellen van de opgaven en van een mogelijke procesaanpak voor pilotprojecten
- verzamelen en verbeelden van ontwerpprincipes voor nieuwe straatprofielen of wijkinrichting, ter inspiratie van mogelijke pilotprojecten
- organisatie van drie workshops om mogelijke oplossingsrichtingen af te toetsen aan de hand van de cases en vragen die concreet leven bij lokale besturen
- aanleveren van alle teksten en beelden voor een wervende brochure (eindredactie en lay-out worden apart voorzien door de opdrachtgevers)

Onderzoeksteam

We zijn op zoek naar een ontwerp- en verkenningsteam dat ons ondersteunt in het scherpstellen van de opgaven, het verzamelen van inspirerende voorbeelden en ontwerpconcepten, en het uitwerken van de procesaanpak voor de Pilotprojecten, met de volgende expertises:

- ontwerpend onderzoek, ontwerp en aanleg van publieke ruimte en straten

- mobiliteit, meer specifiek vraagstukken rond autoluwe inrichting, gemengd verkeer, walkability en bikeability...
- kennis van de nieuwe opgaven (groen, water,...) voor de publieke ruimte
- ervaring in samenwerking met lokale besturen en het activeren van burgers
- helder en wervend communiceren

Procedure

Onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking

Prijstraming

- De geraamde prijs voor deze opdracht bedraagt €45 000 (incl. BTW).

Indicatieve timing

- 18 december 2018: aanmelden geïnteresseerde ontwerpers
- 21 december 2018: 3 tot 4 teams worden uitgenodigd om een offerte in te dienen op basis van het opgemaakte bestek
- 18 januari 2019: indienen van de offertes
- februari 2019 tot mei 2019: uitvoering opdracht

Informatie:

Fietsberaad voerde in het kader van Fix the Mix al onderzoek naar fietsen in gemengd verkeer en werkte een concrete aanpak uit die gemeenten aanzet om keuzes te maken die leiden tot veilige, gezonde en sociale wijken waar het ook fijn fietsen is:

https://fietsberaad.be/wp-content/uploads/FB_Rapport_Fixthemix_DEF.pdf

Het Team Vlaams Bouwmeester werkt sinds 2011 met het instrument 'Pilotprojecten' [en](#) koppelt ontwerp onderzoek met een beleidsvoorbereidende inslag aan de realisatie van grensverleggende projecten:

<https://vlaamsbouwmeester.be/nl/instrumenten/pilotprojecten>

Deze oproep heeft als doel een lijst van geïnteresseerde ontwerpteams samen te stellen. De lijst zal de opdrachtgever in staat stellen om een selectie te maken van aan te schrijven ontwerpteams. Aan de aanmelding zijn geen rechten of plichten verbonden, noch voor de indiener, noch voor de opdrachtgever. De aanmelding of de selecties die hieruit volgen, zijn louter voor intern gebruik en zullen nergens bekendgemaakt worden.